

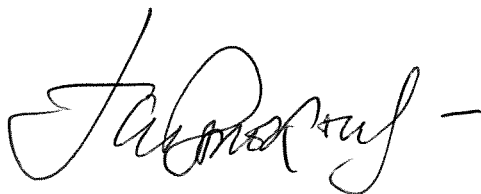
Hr Eiki Nestor
Riigikogu juhatuse esimees

9.detsember 2014

Kollektiivse pöördumise
iseseisva piirivalve taastamise asjus edastamine

Edastame Riigikogule kollektiivse pöördumise iseseisva piirivalve taastamise asjus ning selle toetuseks kogutud 3572 allkirja.

Lugupidamisega

Tarmo Kõuts
Viitseadmiral reservis

Lisa: Kollektiivne pöördumine iseseisva piirivalve taastamise asjus koos põhjendusega kokku neljal lehel;
2459 toetusallkirja paberil;
123 digiallkirja edastatud e-postiga;
987 digiallkirja antud taaspv.eu lehel;
digitaliseeritud nimekiri (.xls) kokku kolmel lehel kokku 3572 toetaja nime ja isikukoodiga

Tarmo Kõuts; 5031088

Riigikogu Kantselei
Kuupäev 09.12.2014
Vliit 1-6/14-131/1

Kollektiivne pöördumine
iseseisva piirivalve taastamise asjus

Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 73 lg 1 alusel kutsume meie, toetusallkirja andnud vähemalt 16- aastased Eesti alalised elanikud, seoses drastiliselt muutunud julgeolekuolukorraga kollektiivselt üles Eesti Vabariigi Riigikogu muutma seadusi riigi julgeoleku tagamiseks välispiiril ning Eesti iseseisvuse ja rahva kaitseks.

Teatame:

Peame vajalikuks, et taastatakse piiride kaitsmise ja valvamise võimekus, luues iseseisev ja vahetult välispiiri valvamise ja kaitsmisega tegelev asutus. Institutsioon, mis tagab riigi julgeolekut piirivalve tegevuspiirkonnas ning päästab inimesi Eesti merealadel ja piiriveekogudel.

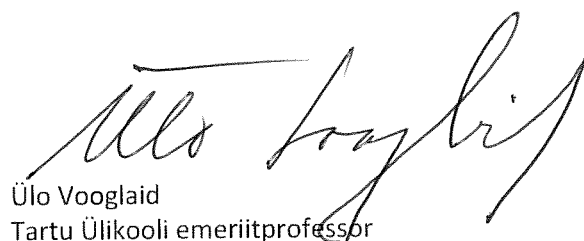
Peame vajalikuks, et taastatakse piirivalve kui riiklik relvastatud organisatsioon Siseministeeriumi valitsemisalas. Selle põhiülesanneteks oleks riigipiiri kaitsmine, välispiiri valvamine, piiri vägivaldse muutmise takistamine, piirirežiimi tagamine ning Eestit külastavate välismaalaste riigis viibimise seaduslikkuse kontrollimine.

Ainult nii suureneb Eesti piiride valvamise ja kaitsmise võimekus ning on tagatud jätkusuutlik professionaalsuse arendamine piirivalves ja paindlik julgeolekukeskkonnaga kohanemine.

*„Kui kaovad piirid, kaob maa, kaob riik, kaob rahvas, kaob rahva vabadus“
(major Johan Paul, 1932)*

Austusega,
Kollektiivsele pöördumisele allakirjutanud

Tarmo Kõuts
Viitseadmiraal

Ülo Vooglaid
Tartu Ülikooli emeriitprofessor

Lisa: Kollektiivse pöördumise põhjendus 3 lehel.

info@taaspv.eu, telefon 5198 2579

Ettepaneku põhjendus

Sündmused Ukrainas kinnitasid kogu läänemaailmale, et seniseid ohuhinnanguid ja julgeolekuriske peab põhjalikult revideerima. Teatud riikidevahelised lepingud, sealhulgas ka NATO-Venemaa alusleping, ei toimi ning suund riigikaitse lõdvendamisele ei õigusta end. Üldine julgeolekupilt Põhja- ja Ida-Euroopas on oluliselt halvenenud ning meediaraportid ja eksperthinnangud näitavad, et see läheb pigem halvemaks kui paremaks.

Eesti kui ajalooline piiri riik peab arvestama nii oma geograafilise asendi kui ka traagilise minevikukogemusega. Täna on meil põhjust võtta Venemaalt saabuvaid ohusignaale tõsisemalt kui varem, lisaks peame arvestama, et küsimus pole enam üksnes Eesti vaid kogu Euroopa julgeolekus.

Nii riik kui ka riikide liit algab piirist ning kaob koos piiri kadumisega. Seega on piiri julgeolekuküsimus ka riigi julgeolekuküsimus ning piirikaitsest algab riigikaitse.

Varakevadest saadik on rahvusvahelised eksperdid andnud hinnanguid Ukrainas toimunule. Väide, et eraldusmärkideta Vene eriväelaste imbumine naaberriigi territooriumile sai võimalikuks vaid nõrgalt valvatud piiri tõttu, on kinnitust leidnud fakt.

Ka meie põhjanaabrite õhupiiri on korduvalt rikkunud Vene sõjalennukid ning Vene sõjalaevad on ähvardavalt käitunud merel. Ehtne provokatsioon oli Kaitsepolitsei ameti töötaja röövimine idapiiri vahetust lähedusest Eesti territooriumilt.

Viimased sündmused on meediasse ja poliitikuteni toonud tõdemuse, et Eesti on jätnud Euroopa Liidu välispiiri unarusse ning piirivalvurid töötavad piiratud võimaluste ja vahenditega ning halbades tingimustes. Muuhulgas on tunnistanud, et Eesti ja Vene piirivalvurite senine hea koostöö on praegustes oludes murenenud.

Aastaid on avalikkuse eest varjatud piirivalve võimekuse tegelikku olukorda, nagu ka fakti, et Eesti-Vene kontrolljoon on välja ehitamata. Ka meedias pöörati piiritemaatikale vähe sisulist tähelepanu. Paraku on Euroopa Liidu ja NATO partneritele tänaseks avanenud meie reaalne piirijulgeolek.

Kuulumine Euroopa Liitu, NATO-sse ja Schengeni õigusruumi kohustab Eestit panustama julgeolekusse, korraldades muuhulgas EL välispiiri nõuetekohast valvamist ja kaitsmist. Kui heita pilk EL ja Schengeni välispiiril julgeolekut tagavatele lähinaabritele nagu Soome, Läti, Leedu ja Norra, siis märkame, et piiri Venemaaga valvavad ja kaitsevad kõikjal paramilitaarsed struktuuriüksused Siseministeeriumi alluvuses. Nende riikide piirivalvamisele spetsialiseerunud asutused suudavad kiiresti kohaneda muutunud oludega ja tagada organisatsiooni paindliku arenemise, nii nagu ka Eestis enne Politsei- ja Piirivalveameti moodustamist.

Näiteks Soome piirivalve on iseseisev, kindla käsuliiniga ja piiri valvamisele spetsialiseerunud paramilitaarne asutus, mida juhitakse Siseministeeriumi piirivalveosakonnast. Soomet on piirivalveorganisatsiooni ülesehituse poolest toodud eeskujuks teistele Euroopa riikidele, nii nagu ka Eestit toodi eeskujuks Ida-Euroopa riikide hulgas.

Leedu katsed reformidega tõestasid, et avalikku korda tagava politsei ja piirijulgeolekut tagava piirivalve ühendamine on kahjulik ja meelevaldne. Leedus liideti politsei ja piirivalve juulis 1994. aastal ja oktoobris aastal 2000 oldi sunnitud taastama omaette piirivalve.

Suhted Euroopa Liidus ja NATO-s rajanevad usaldusele ja üksteise abistamisele. Politsei- ja Piirivalveametis (PPA) tänaseks realselt toimunud tegevustele tuginedes väidame, et Eesti on käitunud oma Euroopa Liidu partneritega ebausaldusväärset. 2004. aasta septembris

kiideti Vabariigi Valitsuse poolt heaks „Piirivalve arengusuunad aastani 2007 (2008)“, mida tutvustati Schengeni õigusruumiga ühinemisel kui kindlaid tulevikku suunatud sihte, mille saavutamisel muutub EL välispiiri valvamine tõhusamaks ja kvaliteetsemaks. Riiklikul tasandil kinnitasime toona, et meie prioriteediks on idapiiri valvamine, Eesti-Vene riigipiiri tähistamine piirimärkidega ning piiririba väljaehitamine ja selle hoolduse tagamine vastavalt kehtestatud korrale. Andsime kindla lubaduse suurendada piirivalvurite arvukust idapiiril (puudu oli 40% isikkoosseisust), et viia piiri valvamine vastavusse Euroopa Liidu välispiiridel välja kujunenud põhimõtete ja tagada valve nõutav tihedus: vähemalt kaks piirivalvurit ühe kilomeetri kohta.

Möödunud aastal esitleti järjekordsel Schengeni hindamisel ekspertidele juba Politsei- ja Piirivalveametit kui väidetavalt hea ressursibaasiga asutust. Siis töötasid ühendametis veel piirivalveosakond ja kiirreageerimiseks kasutatavad valmidusüksused ning idapiiril tegutses 13 piirivalvekordonit. Tänapäevase seisuga on PPA-s likvideeritud piirivalveosakond, valmidusüksused ning kaheksa idapiiri kordonit. Valve tihedus idapiiril on kordades väiksem kui rahvusvahelised Schengeni nõuded eeldavad ja mida Eesti on Schengeni hindamise ajal liikmesriikidele oma arengukavade kaudu lubanud. Eesti-Vene ajutine kontrolljoon on tähistamata ja piiririba välja ehitamata.

Mereriigina on Eesti võtnud endale rahvusvahelised kohustused, millest tähtsaim on inimelude päästmine. Otsingu- ja päästetegevus merel ja piiriveekogudel ning merereostuse tõrje on seaduse kohaselt piirivalve ülesanne.

Eesti territoriaalmeri on kaetud piirivalve mereseire radarisüsteemiga, mille juhtimissüsteem on üles ehitatud pääste- ja koordinatsioonikeskusele Tallinnas (JRCC Tallinn) ja kolmele merepääste allkeskusele (MRSC) Kuressaares, Kärdlas ja Kundas. Keskusi arvestades oli loodud merekordonite võrgustik kavatsusega, et abi jõuaks kohale 30 minuti jooksul, pidades silmas keskmist veetemperatuuri ja inimese võimet sellistes tingimustes elus püsida.

Täna soovib PPA täielikult loobuda merepääste allkeskustest ning koondada kogu tegevuse ühte keskusesse Tallinnas. Tõsise mereõnnetuse korral tähendaks see ohtu, et koordinaatorid ja päästjad ei oska kohalikke olusid tundmata õigesti hinnata olukorda, tuvastada objekte ning juhtida adekvaatselt päästetegevust. Piirivalve merekordonid on peaaegu viimseks likvideeritud. Valmiduses on üksnes neli piirivalvelaeva, millest ainukesena omab arvestatavat päästeressurssi PVL-101 Kindral Kurvits. Mereõnnetusele reageerimise aeg on Eesti päästepiirkonnas langenud 2 tunnini. Merepääste raskuskeskme üleviimine vabatahtlikkuse pinnale ei ole üheski Euroopa riigis õnnestunud. Vabatahtlikke võib ja saab merepäästes kasutada üksnes abistava, kuid mitte kunagi peamise ja kandva ressursina, kuna merepääste korraldamine on riiklik ülesanne.

Vastavalt Schengeni reeglitele loetakse välispiiriks merel mitte üksnes Eesti ja Venemaa vahelist, vaid kogu Eesti territoriaalmeri piiri pikkusega 767 kilomeetrit. Euroopa Liit ootab põhjendatult, et Eesti valvaks kogu välispiiri vastavalt Schengeni põhimõtetele ja standarditele. Eesti merepiiri tõhus valvamine eeldab selleks ettevalmistatud isikkoosseisu olemasolu ning kõigi tehniliste valvavahendite, laevade, õhusõidukite ja juhtimistegevuse ühtset koordineeritud kasutamist. PPA-s tänaseks läbi viidud reformidega on killustatud kogu vajalik merepiiri valvamise võimekus.

Merekordonid nii saartel kui ka mandril on likvideeritud, mille tulemusena valvatakse merepiiri, korraldatakse merepäästet ja tagatakse merereostuse tõrje regionaalne valmisolek politseijaoskondade baasil. Taolised ebakompetentsed reformid on hägustanud vastutust ja mõjuvad pärssivalt juhtimise efektiivsusele.

Oleme sunnitud mõnna, et Eesti Vabariigil puudub täna hästi valvatud ja kaitstud piir ning puudub ka PPA võimekus julgeolekuolukorrale ja Schengeni nõuetele vastavat piiride valvamist ja kaitsmist korraldada. Puuduvad riiklik organisatsioon, riigipoolne soov ja selged eesmärgid Eesti elanike poolt aktsepteeritava piiriturvalisuse tagamiseks. Riigi nähtav kohalolek piiriäärsel alal on muutunud olematuks, seega on muutunud olematuks ka piirivalve heidutav toime. See omakorda võib innustada potentsiaalset agressorit õõnestama põhiseaduslikku korda ja halvama riigikorralduse alustalasid ning halvimal juhul julgustada ka varjatud sissetungile. Meie piiriturvalisuse praegune seisukord võimaldab kadestamisväärse kergusega imbuda riiki relvastuse ja varustusega „rohelistel mehikestel“ nii maismaa kui mere kaudu ning paljastamist kartmata infiltreeruda idapiiri äärse elanikkonna hulka. Kahtlemata ahvatleb selline võimalus mistahes vaenlast nii vastavatele harjutustele kui ka katsetustele.

Oleks viga provotseerida võimalikku vaenlast oma nõrkuse demonstreerimisega otse piiril. Täna on Eestil väikesearvuline, nõrga relvastuse, segaste ülesannete ja hajutatud vastutusega halvasti juhitud piirivalve ning puudub territoriaalne puhvertsioon, mida vajadusel muuta viivituslahingute tallermaaks.

Teiselpool idapiiri on meil tegemist militaarselt hästi välja õpetatud ja varustatud, kaasaegselt relvastatud ning poliitiliselt juhitud organisatsiooniga, millega peaks piiriüleselt kontakteeruma võrdväärse võimekusega organisatsioon – niisugune, nagu oli Eesti piirivalve enne politseiga liitmist ja nagu praeguse ajani on Soome piirivalve.

Soovime kollektiivse pöördumisega osutada tähelepanu vajadusele taastada koheselt paramilitaarne ja Siseministeriumi piirivalveosakonnale alluv organisatsioon, mis vastutab Euroopa Liidu välispiiri turvalise, paindliku ja jätkusuutliku valvamise eest. Peame vajalikuks, et piiri valvaksid selge käsuliiniga, kompetentselt juhitud professionaalid, kelle arv vastaks rahvusvahelistele nõuetele. Koos parima varustuse, logistika ja kaasaegse tehnikaga. Soovime vältida universaalset politseinik-piirivalvuri mudelit, mida PPA pakub, kuna universaalsus võrdub pealiskaudsusega ja ei taga piiri valvamise jätkusuutlikkust.

Alles hiljaaegu tegutsenud ja end õigustanud struktuuri taastamine sarnase mudeli alusel ei oleks tänases julgeolekuolukorras riigile ülejõu käiv ega keeruline. Kõige enam läheb tarvis kaht hindamatut investeeringute allikat: poliitilist tahet ja riigimehelikku ettemõtlemist.